

*Лотарева Д.В.,
здобувачка вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 015 «Професійна освіта (Аграрне виробництво,
переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)»
Науковий керівник: Курепін В.Н.,
канд.екон.наук, доцент, доцент кафедри методики професійного навчання,
Миколаївський національний аграрний університет
kypins@ukr.net*

ГУМАНІТАРНЕ РОЗМІНУВАННЯ В УКРАЇНІ: ІНДЕТИФІКАЦІЯ НЕВИЗНАЧЕНИХ ТЕРИТОРІЙ, ПРІОРИТЕТИ

Одна із проблем України, це розмінування її територій. Вирішення такої проблеми потребує десятки років та залучення висококласних фахівців. Українці зіткнулися із викликами масштабу, яких ще не бачив світ: складна демографічна та економічна ситуація, термінове відновлення енергосистеми; розмінування української землі. Вже зараз на деокупованих територіях та місцях, де велися бойові дії, сапери щодня знищують російські міни та боеприпаси, які не розірвалися.

Україні, яка в своїй історії не стикалася з такою масштабною проблемою потрібен єдиний стандарт для розмінування, кращий світовий досвід для підготовки операторів гуманітарного розмінування. Це для нас фактично новий напрямок [1]. Важливо, щоб ми знайшли розуміння між усіма ключовими гравцями з цієї проблеми.

За оцінками місцевих органів виконавчої влади України майже половина території нашої країни вкрита мінами. За статистикою Державної служби України з надзвичайних ситуацій (ДСНС) знадобиться понад 10 років для розмінування лише сухопутної території нашої держави. Деякі фахівці дають прогноз на розмінування на 30 років. Ні хто не може дати точних прогнозів та конкретних цифр, тому що зараз у нас тривають активні бойові дії. Це викликає занепокоєння.

Питання гуманітарного розмінування в Україні має постійно перебувати у списку європейських пріоритетів [2]. Ми вже, у питаннях розмінування наших територій, заручилися підтримкою більш ніж 40 країн. У нас є міжнародні компанії, які перебувають під егідою ООН, і вже займаються гуманітарним розмінуванням. Проте ці зусилля необхідно підтримувати структурно та системно.

З початку повномасштабного вторгнення Національна поліція та ДСНС вже вилучили близько семисот тисяч снарядів та вибухонебезпечних предметів. Є потреба у розмінуванні територіальних громад не менше як 10 областей країни, залишаються забрудненими вибухонебезпечними предметами близько 30% усієї території України. Гуманітарне розмінування, це перший етап відновлення деокупованих територій. Саме про вирішення цієї проблеми говорять експерти гуманітарної протимінної діяльності.

Проблеми, з якими Україна вже зіштовхнулася необхідно обговорювати, як на національних, так і на міжнародних форумах та зібраннях. Безцінний для нас досвід країн, які вже долають подібні проблему. Форуми, присвячені гуманітарному розмінуванню та іншим екологічним проблемам, спричиненим війною треба проводити на різних рівнях та платформах міжнародної спільноти. У фокусі таких зібрань - увага проблеми екоциду. Ми прагнемо привернути увагу міжнародної спільноти. Зокрема Організації Об'єднаних Націй, ЮНЕСКО та інших.

Сьогодні вагому підтримку у розмінуванні надають професіонали сфери безпеки гуманітарних організацій, міжнародних партнерів України, навчальні центри України, які мають практичний досвід розмінування. Вони своєю діяльністю вирішують нагальні проблеми відновлення безпеки життєдіяльності [3], захисту об'єктів критичної інфраструктури, енергетики та промисловості, прискорення процесів розмінування деокупованих територій.

Спілкування, обмін досвідом, панельні дискусії з закордонними колегами з питань безпеки та гуманітарного розмінування відкриває для вітчизняних фахівців можливість ознайомлення з сучасними технологіями та рішеннями протимінної діяльності; сучасними технічними засобами та обладнанням для безпеки, протипожежного та техногенного захисту. Головне завдання гуманітарного розмінування полягає в ідентифікації безпечних територій, проведення технічного обстеження територій України від вибухонебезпечних предметів. Задля безпеки українців, які проживають на невизначених територіях нам потрібно розуміти де точно є загроза, а де її немає [4].

Розмінування небезпечних територій - головне завдання, як державних органів виконавчої влади, так і місцевих органів влади. Для цього потрібна ідентифікація безпечних територій. Зрозуміло, ми маємо проблему, у нас точно загроза для населення, туди не можна повертати життя одразу без проведення складних та довгих маніпуляцій та технічного обстеження невизначених територій. Розуміння ідентифікації безпечності чи небезпечності ділянок для життєдіяльності населення відбувається постійно, це головне завдання. Безпечне замаркування й надалі буде вірним пріоритетом.

За висновками компетентних фахівців, обсяг забруднення українських земель вибухонебезпечними предметами є надзвичайно високим. Але обсяги необхідного обладнання, кількості саперів, техніки для проведення відповідних робіт не відповідає показнику безпеки.

Урядом України для координації процесів гуманітарного розмінування її територій створено Центр гуманітарного розмінування, який збирає та аналізує інформацію; здійснює стратегічне планування та координацію процесу, міжнародне співробітництво у галузі гуманітарного розмінування. Уряд розробив та впроваджує Національну стратегію протимінної діяльності та деталізовану Національну програму. Важливо виділити території, які можна повернути в експлуатацію якнайшвидше, обстежити їх і при необхідності очистити [5].

На розмінування щільно та складно замінованих територій необхідні величезні ресурси. На виконання амбіцій українського уряду (розмінування за 10-12 років) щодо розмінування найбільш замінованих територій необхідно створення нових великих технічних активів, роботизованих пристроїв та набір близько 10 000 чоловіків і жінок. Зауважимо, це вимагатиме від уряду, приватних бізнесменів та філантропів у всьому світі інвестицій у мільйони протягом багатьох років.

Отже, не варто чекати на закінчення війни, слід реагує вже зараз. До вторгнення Україна була відома як житниця Європи, вона входила до п'ятірки найбільших у світі експортерів сільськогосподарської продукції рослинництва. Але змінився сам ландшафт, наземні міни і боеприпаси, що не розірвалися стали перешкоджати сільськогосподарському виробництву, регіональній та глобальній продовольчій безпеки, як України, і не тільки. Розмінування неймовірно кропітка робота, воно є не лише гуманітарною необхідністю, воно життєво важливе для довгострокового сталого відновлення України та її економіки.

Список використаної літератури

1. Іваненко В. С., Курепін В. М. Реалізація заходів цивільного захисту у реформах місцевого самоврядування // Екологічні та соціальні аспекти розвитку економіки в умовах євроінтеграції : матеріали Х всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Миколаїв, 25-27 жовтня 2023 року). Миколаїв : МНАУ, 2023. С. 265-268. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/15758>.

2. Іваненко В. С., Курепін В. М. Наближення національного законодавства до міжнародних норм з питань безпеки праці // OSHAgrо – 2023: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 3 жовтня 2023 р.). Київ : НУБіП України, 2023. С. 66-69. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/15934>.

3. Дідняк А. В. Міжнародний досвід визначення територій, що потребують підтримки регіонального розвитку // Інформаційно-психологічна та техногенна безпека: історичні аспекти, особливості захисту суспільства та особистості : тези доповідей за результатами тематичного «круглого столу», м. Миколаїв, 9 грудня 2022 р. Миколаїв : МНАУ, 2022. С. 15-18. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/12065>.

4. Пранович К. О. Охорона земель, інженерно-технічні заходи цивільного захисту та благоустрій територій об'єднаних громад // Інформаційно-психологічна та техногенна безпека: історичні аспекти, особливості захисту суспільства та особистості : тези доповідей за результатами тематичного «круглого столу», м. Миколаїв, 9 грудня 2022 р. Миколаїв : МНАУ, 2022. С. 43-46. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/12080>.

5. Курепін В. М., Бацуровська І. В. Еколого-економічний баланс на Кінбурні: обставини заповідної території довоєнного, воєнного та поствоєнного часу (in English). Modern Economics. 2023. № 42(2023). С. 62-69. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V42\(2023\)-09](https://doi.org/10.31521/modecon.V42(2023)-09).